Štev. 265 TRST, sobota 24. septembra 1910. Tečaj XXXV

IZHAJA VSAK DAN
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.).
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inseratni oddelek uprave „Edinosti". — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti".
Plačljive in stoječe v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost" za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA
za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina za nedeljsko izdanje „EDINOSTI" stane: za celo leto Kron 5·20, za pol leta Kron 2·60.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost". - Natisnila Tiskarna „Edinost" vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 18.
Poštno-hranilnični račun št. 841·652. TELEFON št. 11-57.

„Nar. Delavska Organizacija"

sklicuje

☛ tri ☚

javne shode

in sicer

za jutri 25 septembra t. l.

1. **Ob 10. uri dop.: v prostorih NDO. ul. Lavatoio št. 1;**
2. **Ob 5. uri pop.: v prostorih Kons. društva v Rojanu**

V ponedeljek 26. sept. t. l.

3. **Ob 8. uri zvečer: v prostorih Gosp. društva v Škednju.**

DNEVNI RED:

Naraščajoča draginja.

Draginja postaja od dne do dne večja, delavstvo, pa tudi drugo mestno prebivalstvo že komaj in komaj zmaguje vedno višje in višje cene živil in drugih vsakdanjih potrebščin, in če bo šlo tako naprej, bodo cene življenskim potrebščinam poskočile tako visoko, da preti zlasti ubožnejšim slojem naravnost gospodarska poguba.

Na noge torej, da dvignemo odločno svoj glas proti tem čim dalje tem neznosnejšim razmeram. Za naš obstoj gre!

Pričakujemo torej najobilnejše udeležbe, da bo vspeh tem gotovejši.

TRST, dne 23. septembra 1910.

Odbor
„Nar. del. organizacije".

BRZOJAVNE VESTI.

Trozveza obnovljena?

DUNAJ 23. „Mittagszeitung" poroča iz Rima, da je bila, kakor pišejo listi, trozveza obnovljena do 31. decembra 1920. List pa dostavlja: Od dobro obveščene strani smo doznali, da se niso vršila nikaka pogajanja za podaljšanje trozveze, kajti o tem predmetu se ni razpravljalo niti na sestankih, ki so se v zadnjem času vršili med državniki trozveze.

Pasivna rezistenca na bosanskih progah.

SARAJEVO 23. O polunoči je na vseh progah deželnih železnic pričela pasivna rezistenca z motivacijo, da se noče ugoditi zahtevam železničarjev. Vsi osebni vlaki imajo pet do šest ur zamude. Tovorni promet se razvija še bolj počasi. Danes predpoludne je bil priobčen dodatek k službenim predpisom, v katerem se proglaša udeleževanje na štrajku in na pasivni rezistenci kakor službeni pregrešek, ki se ga zamore kaznovati s takojšnjim odpustom iz službe.

SARAJEVO 23. Deželna vlada je danes razpustila pet železničarskih društev, ki so organizirala pasivni odpor.

Izvolski ostane na svojem mestu.

PARIZ 23. „Echo de Paris" poroča, da ni izključeno, da ostane Izvolski na svojem mestu kakor minister za unanje stvari. Za poslanika v Pariz pojde baje baron Giers, ki je sedaj v Bruselju.

V letalnem stroju preko Alp.

MILAN 23. Avijatik Chavez je danes preletel na svojem letalnem stroju Alpe preko Simplona. Ko je prišel na švicarsko stran, je padel stroj naenkrat na tla. Stroj se je pri tem razbil. Avijatik sam je obležal v nezavesti na tleh. Vendar rane niso nevarne.

Legar na Ogrskem.

ARAD 23. V zadnjih dneh je nad 30 oseb obolelo na legarju. Neka ženska, imenom Nikolič, ki so jo radi legarja imeli odvesti v bolnišnico, je pobegnila in jo do sedaj niso mogli dobiti.

Sneg.

DUNAJ 22. V gorah izlasti v področju Raxa pada gost sneg in razsaja silna burja. Sneg je v dolini visok 13 cm.

FRIEDENAU 22. Po gorah in tudi po dolinah je zapal debel sneg. Vsi hribi so beli. Sneg je visok četrt metra, temperatura je padla pod ničlo.

Kolera.

BUDIMPEŠTA 23. — Ministerstvu za notranje stvari je došla vest, da so v Mohaču na novo obolele na koleri štiri osebe, umrle sta pa dve.

MAGYAR-KANICSA 23. — Kmet Josip Bicsy je obolel na koleri.

BACS ALMAS 23. Včeraj je po enodnevni bolezni umrla neka ženska, ki je obolela za znaki kolere. Pri raztelesenju so ugotovili azijsko kolero.

ZAGREB 23. Dne 18. t. m. je v Vukovaru umrl kočijaž Kuček na koleri. To je prvi slučaj kolere v Hrvatski. V nekem drugem slučaju niso ugotovili kolere.

CARIGRAD 22. Včeraj je obolelo v Trapezuntu 20 oseb, umrlo jih je pa devet. — V Samsunu je obolela na koleri ena oseba.

MOHAČ 22. Doslej je obolelo tukaj na koleri 36 oseb, umrlo jih je pa 18.

Dunaj 23. Danes dopoludne je bil v mestni hiši otvorjen tretji kongres avstrijskih zobnih tehnikov. Na kongres je došlo mnogo delegatov iz vseh pokrajin. Kongres bo trajal 3 dni.

Budimpešta 23. Bolgarski car Ferdinand je danes dospel v Papred-Telko.

Madrid 23. Med borbami z biki v Barajesu se je podrl oder, vsled česar je bila ena oseba ubita, štiri pa ranjene. Bik je poškodoval neko deklico, ki je padla v areno, usmrtil je enega torera in jih več ranil.

Teheran 23. Regent Ahid-el-Molk je danes umrl.

Moskva 23. V nekem tukajšnjem predmestju so našli v strugi reke Moskve celo zalogo topovskih krogelj. Doslej so že izvlekli 77 krogelj, pod zemljo jih je še sto.

Carigrad 23. Evropski del Carigrada dobi električno razsvetljavo. Podjetje je v rokah budimpeštanske tvrdke Glanz in nekega francoskega sindikata.

Wildpark (pri Potsdamu) 23. Cesar Viljem je danes ob 1·30 popoludne s posebnim vlakom dospel semkaj.

Deželni zbor istrski.

Italijansko verolomstvo!

Med deželnimi zbori, ki so sklicani za bodoče dni, je tudi istrski. Sklican je za dan 5. oktobra.

Vlada nas je s tem svojim ukrepom iznenadila. Po vseh vesteh, ki so prihajale v svet o razvoju kompromisnih pogajanj, nismo pričakovali tega sklicanja. Te vesti so zatrjale namreč, da pogajanja ne morejo z mesta in da za sedaj ni nikake nade, da bi prišlo do sporazumljenja med Slovani in Italijani. A s tem odpada tudi — tako smo računali — jamstvo za plodonosno delovanje deželnega zbora. Še zadnja „Naša Sloga" odgovarja na mnoga, prihajajoča jej vprašanja, da seje kompromisnega odbora nekako zastajajo, ker italijanski člani stavljajo pretirane in neutemeljene zakteve. Hoteli bi, da hrvatsko-slovenski člani odnehajo skoro *v vseh spornih vprašanjih.*

Seveda, Italijanom je lahko čakati na ugoden vspeh teh pogajanj. Čim dalje traja to nesrečno stanje, tem ljubše jim je. Sedaj imajo deželno upravo popolnoma v svojih rokah: na razpolago jim sta — kakor se pravi — sukno in škarje.

Stvari stoje namreč tako, da Italijani si ne morejo želeti nikake spremembe. Nasičeni so tako, da jim nobena sprememba ne more prinesti boljšega. Vsaka in tudi še tako malenkostna sprememba, ki bi jej mogli Slovani pritrditi, mora prinesti Italijanom kolikor toliko izgube na moči in uživanju. Naravno je torej, da si ne žele nobene spremembe in za to je tudi umevno, da stavljajo zahteve, ki jim Slovani ne morejo pritrditi.

V pouk onim našincem, ki še vedno menijo, da bi se dalo prej kaj doseči od Italijanov z mirnim, blagim, prijateljskim postopanjem in s prepričevalno besedo, daja „Naša Sloga" najboljši odgovor s konstatacijo, da Italijani ne drže niti tega, v kar so se slovesno obvezali s kompromisom in v kar jih veže *zakon*, ki so mu pritrdili v deželnem zboru in ki ima najvišo sakcijo.

Po tem zakonu bi se imela deželna uprava urediti na vsaj navidezno pravičnem temelju. Večina deželnega zbora, oziroma nje zaupniki v deželnem odboru pa vodijo nadalje deželno upravo tako, *kakor da ni bil nikdar vsprejet rečeni zakon.* Večina deželnega odbora najemlje posojila, deli ogromne podpore, *sklicuje deželni zbor, ne da bi niti vprašala naših dveh deželnih odbornikov!* To so naravnost neznosne razmere.

Do tu so Italijani jedini krivci; tu pa se začenja krivda — vlade, ker se niti ne zmeni za *pritožbe, predložene radi kršenja zakona*, marveč se je le z Italijani dogovorila za sklicanje deželnega zbora! *S tem je postala vlada sokrivka na kršenju po Njegovem Veličanstvu sankcijoniranega zakona.* Dejstvo je torej, **da se deželni zbor istrski sestane brez privoljenja slovanske manjšine, zastopnice večine prebivalstva.**

In Italijani so si v svesti vse nezakonitosti tega postopanja. Zato hočejo trositi peska v oči z nekim delavnim programom, vsebujočim skoro sama gospodarska vprašanja! V tem je zopet nečuvena perfidija in — komedijaštvo, kakor je tem italijanskim zavratnežem in hinavcem v krvi. Postaviti se hočejo v pozo miroljubnih, treznih ljudij — jagnjeta, ki mu kali vodo slovanski volk. Sestavili svoj „delavni program", da bodo mogli slepiti na vzgoraj in na široko: glejte, mi hočemo delati samo na gospodarskem polju in izključujemo kočljiva narodno-politična in šolska vprašanja, ker bi ta vprašanja dovela do borb in spopadov. Uredimo najprej ta gospodarska vprašanja, in potem še le bomo razpravljali o rabi jezikov v deželnem zboru in odboru in **potem** preidemo k snovanju šol za Hrvate in Slovence.

Tako bi hoteli signori slepomišiti in trositi peska v oči javnosti in tisti slavni c. kr. vladi, osobito centralni, o kateri itak že vedo, da jim tako rada verjame in — ustreza. Saj je pokazala to svojo zaljubljenost s tem, da je le njim na ljubo in brez privoljenja Slovanov sklicala deželni zbor v zasedanje, da-si niso dani nobeni pogoji za plodonosno delovanje. Narobe!

Povsem opravičeno izključujemo možnost, da vlada ne bi poznala psihologije te gigantske borbe med obema narodoma v Istri v toliko, da bi si ne bila na jasnem tudi ona, da pride ravno v tem predstoječem zasedanju do najhujih borb in spopadov, ter da bodo Italijani porabljali vsa sredstva dane jim moči in nasilja v to, da bi izvedli svoje načrte. *Zato že danes proglašamo Bienerthovo vlado odgovorno za poojstrenje razmerja med obema narodnostima.*

Ogorčenje naše na takem pristranskem postopanju je tem veče, ker nas žge v dušo krvava ironija: *dočim besede vladine govore, da je pomirjenje med narodi najvzvišeneji cilj, vreden truda vseh pošteno mislečih, pa dejanja Slovane na jugu tišče za vrat in jih naravnost silijo v katastrofalno politiko!*

Če pa bi kdo menil, da je to politika b l a z n o s t i, vedi, da ima vendar svoje pojasnilo: ne pozabimo, da sta nedavno temu avstrijski in italijanski kolega za vnanje stvari zopet mašila rano avstro-italijanskega — prijateljstva, a šarpijo za to politično m a z a š t v o bo grof Bienerth po stari navadi — trgal iz narodnih pravic in življenskih interesov nas Jugoslovanov.

Zveza jugoslovanskih železničarjev

(Zvršetek.)

Iz vsega tega, je dejal g. Zorec, lahko vidimo, da je bilo to uradniška pasivna rezistenca; uradniki so se torej morali potezati predvsem za svoje zahteve. Vendar pa so postavili tudi nekaj zahtev za nižje uslužbence, ki so jih drugi tako grdo pustili na cedilu. — In zdaj je torej zmaga uradništva priborjena — o vspehu Vam pa ne morem poročati, ker nimam še poročila z Dunaja. — Ko ga dobim, ga objavimo v listih.

Predsednik *Škerjanec* se je zahvalil za obširno poročilo in je dal besedo ravnokar došlemu dr. *Mandiću*, ki se strinja z nasveti Zorčevimi, vendar pa meni, da je vendarle treba enkrat za vselej pribiti in razločno povedati vsem, kako znajo braniti interese proletarcev tisti, ki trdijo o sebi, da so edino poklicani zastopniki železničarjev. Soc. demokratiški železničarji so tudi zdaj stali v bojni vrsti, toda ne za svoje in svojih stanovskih tovarišev težnje, temveč proti sebi in svojim tovarišem so se borili za interese velekapitalistov pri južni železnici! To dejstvo je tako grd in gnusen madež, da ga ne bodo mogli oprati nikoli več.

Tajnik razpuščene N. D. O. v Ljubljani, *Škerlj* je čestital obema jugoslovanskima železničarskima organizacijama, ki sta tudi pripomogle do zmage južnoželezničarjev proti židovskim pijavkam.

Na to je neki železničar — imena nismo mogli zvedeti — dokazoval z izgledi iz svoje službe, da je vseh nesreč na železnici *kriva uprava sama*, ker nastavlja premalo osobja ali pa jih odpušča. Pa to delajo samo pri nižjih uslužbencih, sami zase gospodje zmirom skrbijo, svojih varovancev se vselej in gotovo spominjajo. In mi naj stradamo ali pa tudi poginemo!

Dr. *Mandić* se je v svečanih besedah spominjal žrtev pri zadnji železniški nesreči na Gor. Štajerskem, onih nesrečnih železničarjev, ki so postali žrtev svojega težkega in odgovornosti polnega poklica. Pozval je zborovalce, da padlim žrtvam zakličejo žnjim njihovemu spominu: Slava!

Ker se ni nihče več oglasil k besedi, je izpregovoril še predsednik *Škerjanec*, ki je izvajal, da je *„Zveza jugoslovanskih železničarjev"* pokazala pravo solidarnost z bojujočimi se železničarji in je dokazala, *da ta organizacija ni samo narodna, ampak tudi strokovna* brez ozira na desno in levo. Tako je postopala zmirom, tako bo postopala tudi poslej. Glejmo, je dejal, da jo čimprej in čimbolj še okrepimo s svojimi trdnimi in zmirom večjimi vrstami!

Na koncu se je še enkrat zahvalil g. Zorcu za prijaznost, da je prišel poročat, a zborovalcem, da so se v tako častnem številu udeležili zborovanja. Na to je zaključil shod.

(Včerajšnje poročilo moramo v toliko popraviti, da je bil zapisnikar na shodu g. tov. Cesar in n e tov. Košir.)

Hrvatska kriza.

Ban Tomašić kakor zdravitelj hrvatske politike. — Poziv Mile Starčevića. — Odmev veleizdajalskega procesa.

Zagreb 21. 9.

—C.— Uradne „Narodne novine" pišejo: „Banova naloga je, da osvobodi deželo od kaotičnih razmer, ki že skozi leta ne dovoljujejo politične stabilnosti in onemogočujejo realne vspehe v hrvatski narodni politiki."

„To nalogo — pravijo „Narodne novine" dalje — je prevzel ban Tomašić po višjem diktatu svojega patrijotizma!"

Torej nalogo zdravnika! Ban Tomašić hoče ozdraviti hrvatsko politiko od „kaotičnih razmer". Najprej mora — seveda — zdraviti hrvatsko-srbsko koalicijo, ki je hud bolnik. Ozdraviti jo mora, da postane — „regierungsfähig". Diagnozo je g. ban že podal in konstatiral je, da vzrok bolezni je v — novem programu in v Svet. Pribičeviću s tovariši.

To je težka in nevarna bolezen na koaliciji in ban Tomašić vidi, da je potrebna — operacija. Program treba izrezati, izčistiti, izbrusiti, Pribičevića in tovariše pa — amputirati! Izvrstno! Le eno neprijetno kljuko ima ta načrt zdravljenja: *bolnik se noče dati operirati!* To je „smola" sicer izbornega političnega zdravnika dra. Tomašića! Druga „smola" pa je ta, da se vsa ta bolezen, ki bi se jo imelo operirati, imenuje: *železniška pragmatika!!*

Koalicija kakor opozicija je prevzela vlado po padu *„madjaronov"*. Bila je dve leti na vladi. To dokazuje menda, da je koalicija „regierungsfähig". Zrušili so jo Madjari z flagrantnim kršenjem hrvatsko-ogrske nagodbe: z znano železniško pragmatiko. *To je tista bolezen na hrvatskem političnem življenju!* In ban Tomašić, če jo hoče res zdraviti, naj pripravi svoj operaterski nož in naj amputira — *železniško pragmatiko in druga kršenja hrvatsko-ogrske nagodbe.* Reši naj pravično „veleizdajalski" proces, umirovi naj Aranitzkega in — kriza bo rešena. Taka operacija pa, kakor jo nameruje Tomašič, bi pomenjala le rezanje na zdravem mesu ne da bi se dotikal gnilega!

Krivice in nasilja od strani Madjarov naj ban Tomašić operira, potem ga bomo mogli nazivati „patrijotom". Nikakor pa ne bi mogel hrvatski narod dovoliti, da bi se od triletne borbe odnehalo brez koristi za pravice hrvatske.

Predsednik „Starčevićeve stranke prava", da Mile Starčević je naslovil poseben poziv na svoje pristaše. V tem spisu jih pozivlje, naj na volitvah nastopajo složno in najodločneje proti vsem sedanjim strankam na Hrvatskem. Starčevićev poziv je naperjen v glavnem proti franko-furtimašem, ki pojdejo v volilno borbo pod naslovom „stranke prava".

Te dni se je vršil proces proti dru. Walteru (Dr. Walter je bil eno leto (1906) v Trstu kakor jurist v pisarni dra. Rybářa).

Dra. Walterja je denunciral dr. *Ivo Frank, sin proslulega dra. Jozua Franka,* da je razžalil sodnike povodom „veleizdajniškega" procesa. (Čestitamo pobožnim furtimašem na fuziji se stranko, ki je bila v šoli in vzgoji pri Frankih!!) Dr. Walter je bil obsojen na mesec dnij zapora, katera kazen pa je spremenljiva v globo K 150.

Čehi in Nemci na Češkem ter Slovenci in Nemci na Štajerskem.

Med Čehi in Nemci na Češkem je torej dosežen sporazum vsaj glede dnevnega uda prve seje deželnega zbora. Kako se stvari razvijejo v bodoče, je seveda vprašanje šasa. Nemški listi pravijo, da so Čehi odnehali, ker bi radi zopet prišli v posest ministerskih portfeljev, a v resnici so odnehali — Nemci, ker so se uverili, da z njihovim gospodstvom ne pojde več dalje.

Vlada je predložila češkemu deželnemu zboru dva zakonska načrta o premembi deželnega volilnega reda. Zakonski načrt o rabi jezikov samoupravnih oblasti in organov, in zakonski načrt o osnutju okrožnih uprav na Češkem. Nemški poslanci so zahtevali, da se razdelitev uradniških mest med Čehi in Nemci deli po nekem gotovem ključu in da bi se referate o stvareh v nemških okrajih sploh poverjalo le nemškim odbornikom. Dalje hočejo Nemci samoupravo na polju šolstva, da bi bil s tem odstranjen prepir glede manjšinskih šol.

To bi bil torej obris sporazuma med Nemci in Čehi na Češkem.

Približno isto, kar zahtevajo Nemci na Češkem, zahtevajo Slovenci na Štajerskem. Ali kakor rečeno, le približno in ne vsega.

In človek bi mislil, da Nemci na Štajerskem brez prigovora pristanejo na to kar zahtevajo Slovenci in da s tem podprejo svoje sonarodnjake na Češkem. Ali kdor bi mislil tako, bi se motil. Nemci so tu takoj pri roki z izgovorom, češ da se Slovenci na Štajerskem ne morejo primerjati z Nemci na Češkem, ne v dobrem, ne v slabem pomenu. V dobrem ne, ker se štajerski Slovenci ne glede kulture ne glede števila in niti glede davkov, ne morejo primerjati z Nemci na Češkem!

V slabem oziru ne, ker Slovenci na Štajerskem da niso nikdar morali trpeti taka nasilja od strani Nemcev, kakor Nemci na Češkem od strani Čehov! Človek bi se ob taki argumentaciji res jezil, ko bi ne bilo preneumno.

Ako primerjamo percentualno razmerje Slovencev z Nemci na Štajerskem in Nemcev s Čehi na Češkem, bo to razmerje pravilno enako. Ako pa jemljemo v poštev kulturo, morali bi Nemci, — kakor „prijatelji“ kulture — ravno zato zadovoljiti slovenskim kulturnim zahtevam, da bi s tem pripomogli Slovencem do večje kulture. A kar se tiče davčne moči, naj Nemci Slovencem dovole samoupravo, pa bo vse v redu. Ali to je ravno. Kjer Nemci ne morejo več gospodovati, kriče o zatiranju, a kjer oni zatirajo, opravičujejo to s svojim številom, s svojo kulturo in gospodarsko premočjo.

Slovenska obstrukcija v štajerskem deželnem zboru.

Štajerski deželni zbor je imel dosedaj dve seji, ki sta bili le formelne naravi, ne da bi bilo prišlo do kakih podrobnih razprav. Slovenci zahtevajo namreč, da se umakne načrt glede spremembe zakona o nadzorovanju šol, — načrt, ki bi mogel popolnoma udušiti slovensko šolstvo na Sp. Štajerskem — in zakonski načrt, s katerim bi se slovensko občino Gaberje pridružilo občini Celje.

Nemci so se konečno uverili, da vendar le ne bodo mogli pometati, kakor bi hoteli oni in so se zato udali v toliko, da so privolili v nevtralen dnevni red, ki bi se oziral le na nujne potrebe dežele. V čem obstoji ta nevtralni dnevni red, ne znamo, vendar je že to, da so Nemci sploh pripravljeni nekaj odnehati, zelo dobro znamenja.

Da-li bo predlog, ki ga stavljajo Nemci, za Slovane tudi vsprejemljiv, tega seveda ne moremo vedeti, a uverjeni smo, da slovenski štajerski poslanci store to, kar jim bo veleval njih slovenski patrijotizem.

Dnevne novice.

Skupni državni proračun. Iz Budimpešte: Na včerajšnji skupni ministerski konferenci se je določilo, da se izdatki za armado v letošnjem proračunu zvišajo za 20 milijonov. Poleg tega pa pridejo v ta proračun še strahovito visoki izdatki, namreč aneksijski stroški v znesku 235 milijonov, od katere svote odpade na Ogrsko 85 milijonov in dalje odškodnina Turčiji za aneksijo Bosne in Hercegovine v znesku 54 milijonov. Specijalno vojaške zahteve pridejo v proračun za leto 1911.

Madjari in armada. Dunaj 23. sept. Včerajšnja „Reichspost“ javlja, da je ogrska vlada na predvčerajšnjih skupnih ministrskih konferencah zahtevala: 1. da mora novi vojaški kazenski proces določiti popolno enakopravnost madžarskega jezika pri ogrskih polkih; 2. da se mora odpraviti dosedanje imenovanje „Reichskriegsmin.“ 3. da se mora takoj rešiti vprašanje o emblemih v tem smislu, da se upelje poleg cesarskega orla tudi ogrski grb. Skupni vojni minister fml. baron Schönaich je s temi madžarskimi zahtevami zadovoljen.

Pasivna rezistenca v Bosni in Hercegovini. Včeraj o polunoči je začela na vseh črtah bosansko-hercegovinskih državnih železnic pasivna rezistenca. Radi zahtev po zboljšanju plač uradnikov in delavcev so se vršila s skupnim finančnim ministrom dolgotrajna pogajanja, ki so pa ostala brezvspešna.

Srbski kralj Peter obišče koncem novembra italijanski in pozneje morda tudi dunajski dvor.

Cesarjevo potovanje v Marijino Celje. Cesar se odpelje danes 24. septembra v Marijino Celje, kjer ga pozdravijo zastopniki štajerske dežele. Na Dunaj se povrne še na večer istega dne. V Marijinem Celju delajo za vsprejem velike priprave.

Novi deželno-brambovski polki. — Cesar je z najvišjo odločbo z dne 17. septembra potrdil, da se sestavijo posebni deželno-brambovski vojaški polki, in sicer iz sedanjega deželno-brambovskega polka št. 4 v Celovcu in št. 27 v Ljubljani, ter dalje posamezne gorske strojno-puškine skupine v Tridentu št. I., v Bolcanu št. II. in v Innichenu št. III. Celovški polk bo sestavljen iz dveh batalijonov in sicer bo imel en batalijon 5 kompanij, drugi batalijon pa 4 kompanije. Ljubljanski dež.-brambovski gorski polk pa bo sestavljen iz batalijona, močnega 4 kompanije in dveh batalij. po 3 kompanije. Vsakemu batalijonu je dodeljen poleg tega še oddelek strojnih pušk.

Lavantinski škof g. dr. Napotnik je obhajal včeraj svojo šestdesetletnico rojstva. Škof je rodom iz Konjic.

Turški veliki vezir odstopi? Iz Carigrada: Neki mladoturški voditelj je izjavil, da veliki vezir Haki paša v kratkem odstopi in da mu bo nasledoval Said paša. Mladoturški odbor je sklenil, da ostane finančni minister Džavid paša se nadalje, da ne bi njegov odstop izgledal kakor koncesija francoski.

Spremembe v ruski diplomaciji. Iz Petrograda: Ako postane finančni minister Kokovcev naslednik pokojnega ruskega poslanika v Parizu, tedaj bi prevzel listnico finančnega ministrstva sedanji minister trgovine in industrije Timašev, njegovim naslednikom bi bil pa imenovan njegov sedanji pomočnik Miler. V dvornih krogih neradi odpuste Kokovceva iz Petrograda.

Prihodnji skupni ministerski svet se glasom dosedanjih dispozicij sestane na Dunaju sredi meseca decembra, da konečno določi proračun za 1911, ki se ima predložiti prihodnjim delegacijam, ki se bržkone sestanejo tekom meseca januvarija v Budimpešti.

Delcassè francoski poslanik v Carigradu. Carigradski list „Jeune Turc“ beleži govorico, da pride Delcassé na mesto sedanjega francoskega poslanika v Carigradu Bomparda.

Egiptovski narodni kongres. Iz Bruselja: Tukaj je v četrtek zboroval egiptovski narodni kongres, ki ga je bila francoska vlada prepovedala. Razun 150 egiptovskih je bilo na kongresu tudi več tuniških delegatov.

Predsednik Mohamed Farid je izjavil, da je neosnovana. trditev Pichona, češ, da vzdržujejo egiptovski nacijonalisti v Alžirju in Tunisu agitatorje za panislamizem. Narodna stranka noče ničesar druzega nego neodvisnost Egipta.

Veliko rusko posojilo na Francoskem. Iz Pariza: V tukajšnjih finančnih krogih se govori, da hoče ruska vlada najeti posojilo ne le doma, ampak da namerava najeti veliko 4 odstot. posojilo tudi v Parizu, ki je določeno za konvertiranje 4 in pol in 5 odstot. ruskih rent. Vodstvo te operacije prevzame Credit Lyonnais.

Tekom meseca oktobra pride finančni minister Kokovcev v Paris, da bo osebno vodil pogajanja. Ruski papirji so v zadnjih dneh močno poskočili.

Ako se ta vest uresniči, bi se zamoglo v tem najti pojasnilo, da so ruski uplivi tukaj tako odločno nasprotovali ogrski rentni emisiji ker je imel denarni trg ostati svoboden za ruske potrebe.

Domače vesti.

O bodočem škofu tržaškem piše „Naša Sloga“: „Monsignor Francesco Castellitz je sin malega trgovca na „piazzutti“ v Gorici, kjer je dovršil svoje nauke: ljudsko šolo, gimnazijo in bogoslovje. Tudi služboval je in službuje samo v Gorici, in to ne v pastirstvu, ampak kakor veroučitelj, prej na ljudskih šolah, potem na ženskem učiteljišču, in kakor ravnatelj prej malega semenišča, potem centralnega za bogoslovce. Na tem mestu je še le par let, odkar je namreč odstopil sedaj pokojni monsignor dr. Gabrijelčič. Študij nima torej drugih, nego najnavadneje za duhovnike; niti ni znano, da bi se bil kedaj izkazal kakim znanstvenim, ali drugim delom. Na površino ga je spravila — zdi se — njegova narav in njegovo vedenje. Nasproti višim da se zna plaziti in nadškofa kleče vsprejemati. Nasproti nižim pa da ni samo strog, ampak naravnost brezobziren. Drugo, kar je opozorilo nanj, je njegovo — italijanstvo. Že, ko je postal ravnateljem centralnega semenišča, mu je pomoglo to. A sedaj še bolj.

C. k. vlada kjer ne more usiliti Nemca, usiljuje Italijana na visoka mesta v Primorju. Monsignor Francesco Castellitz je Italijan, a ne Italijan krščansko-socijalne struje, ampak Italijan à la Flapp, Italijan, ki se veseli zmage Italijana liberalca, ki ga hočejo italijanski liberalci, Italijan, ki se ga kakor bodočega škofa veseli židovski „Il Piccolo“ in ga ostentativno označa kakor Italijana.

Zdi se pa, da mu je pomoglo še nekaj druzega, kakor nekdaj Flappu. Razmeroma še mlad — nima še 50 let — je lepe vnanjosti. **Mnoge gospe in gospice,** med njimi tudi contesse, **da so navdušene zanj.** Razun furlanskega narečja, ki se v Gorici splošno govori, pozna dobro italijanski, slovenski in nemški. Nedavno so se bili raznesli glasovi, da noče vsprejeti škofovske časti. Oni pa, ki so ga hoteli imeti za škofa, so znali najti poti, po katerih so ga pridobili za to. Dosegli so, da mu je pisal sv. oče papež — in to ponovno —, naj vsprejme škofovsko čast. Avstrijska vlada poviša dotacijo od 24.000 na 30.000 kron letnih, kakor to on zahteva. V ta namen je bil nedavno na Dunaju. Njegovo imenovanje bi moglo priti vsaki čas. Mi ga čakamo na delu. *Sodili ga bomo po ljudeh, s katerimi se obda v začetku. Slabo jo zadene, ako privleče seboj ljudi, ki so v Istri že poznani — poznani po njihovem nasprotovanju hrvatskim svetinjam!*“

Ni kaj reči: „Naša Sloga“ nam odpira res krasne perspektive v bodočnost v škofiji tržaško-koperski!!

Delo odpadnika. Čujemo da je glasoviti župan Bartolich, ta slovenski odpadnik zahteval od okrajnega glavarstva v Kopru, da mora prepovedati jutrajšnjo veselico v Gažonu. Seveda se koprsko okrajno glavarstvo ne da komandirati od kakega Bartolicha. Na te intrige kakega odpadnika, bomo najbolje odgovorili, ako nas bo jutri prav veliko v Gažonu! Torej!

C. in kr. vojna mornarica. Glasom brzojavnega poročila je vojna ladija „Cesarica Elizabeta“ priplula včeraj v Hongkong, kjer ostane štiri dni. — Na ladji vse zdravo.

Češka pisma prepovedana! Višek italijanskega furorja. V prvi polovici t. m. je šel 17-letni mladenič Ivan Bily iz Ohriške na Češkem z nekim društvenim znakom po ulici. Srečal ga je redar in zahteval od mladeniča, da mora odstraniti znak. Ker se je mladenič nekaj upiral, ga je redar, meni nič, tebi nič aretiral in sodnija mu je prisodila dne 16. t. m. po § 312 k. z. 14 dni lahke ječe. Ta mladenič se nahaja sedaj v zaporih deželne sodnije pri Jezuitih. Radoveden, kako mu se godi, sem poletel dne 20. tek. mes. v zapore in sel na okno celice, v kateri je zaprt omenjeni mladenič. Ali čudom sem se začudil. Mladenič je slonel ob mizi celice in bridko plakal. Kaj se je vendar zgodilo? Mladenič je prosil, da bi smel pisati svoji materi pismo. — In ker je Čeh, je samo ob sebi umevno, da je svoji materi, ki sploh ne umeje druzega, nego češki, pisal v tem jeziku. — Ali, da bi tega ne bil nikdar storil!

Kontrolor Wolfbeiss — kakor se vidi po imenu: puro sangue Italijan — je, *dobivši v roke češko pismo, isto raztrgal in je vrgel v koš!* Ubogi mladenič je moral naprositi nekega sojetnika, ki se nahaja v isti celici, da mu je pisal nemško pismo, da-si se nista umela niti vsako deseto besedo!

Tako se godi v tukajšnji kaznilnici, kjer bi morala vladati absolutna enakopravnost!

Prosim, gospod urednik priporočite pristojnim faktorjem, da primejo tega gospoda Wolfbeissa — omen est omen — malce za ušesa! Netopir.

Danes popoludne od 3—5. ure in jutri v nedeljo od 10—12 ure popoludne se vrši vpisovanje v glasbeno šolo tukajšnje podružnice »Glasbene Matice«. Vpisnino 1 K in ukovino za oktober 4 K je treba plačati takoj pri vpisovanju.

Poučevalo se bode: 1) glasbena teorija. 2) klavir. 3) violina. 4) solo petje in 5) deški in dekliški zbor (ukovina 2 K za pol leta).

Vpisovanje se vrši v dvorani »Slavjanske čitalnice«.

Krajevna skupina NDO „Sv. Marko-Sv. Andrej“ priredi v nedeljo dne 6. nov. t. l. svoj II. koncert. Podrobneje priobčimo pravočasno. — Slavna bratska društva so naprošena, da blagovolijo uvaževati to obvestilo ob določevanju veselic in zabav.

Jutri na Gažon! Čujemo, da vlada v tukajšnjih narodnih krogih veliko zanimanje za prvo narodno veselico, ki jo priredi društvo „Jadran“ jutri na Gažonu. Odhod iz Trsta bo ob 2·30 pop. s parnikom do Kopra, nazaj ob 9 z železnico s postaje Koper, ali s parnikom iz Kopra ob 11. zvečer. Za slučaj slabega vremena se veselica prenese na 9. oktobra.

Za nakup gostilen in trgovin, velikih in manjših, se nudi lepa prilika.

1. V nekem večjem slov. kraju blizu Maribora je na prodaj velika gostilna z dvema drugima hišama. V dobrem prometu ob državni cesti Dunaj-Trst. Velika novozidana gospodarska poslopja, ameriška ledenica, kegljišče. Vsa poslopja so v dobrem stanju. Cela koncesija za žganjetoč, kotel za kuhanje žganja, trafika, pošta v hiši. Za prevažanje pošte dobiva na leto 1400 K.

Kmalu se uvede med to gostilno in Mariborom avtomobil in omnibus. Koncesija že dana. Prostori za trgovino s poljskimi pridelki, senom, lesom in za mesarijo. Rodovitnega sveta 15 oralov, vse v ravnini ob cesti. — Cena 49.000 K, plačati le polovico.

2. V nekem mestu na Spod. Štajerskem, kjer še ni slovenske trgovine, a je Slovenci komaj pričakujejo, je na prodaj za trgovino pripravna hiša.

3. V nekem velikem trgu na Kranjskem je na prodaj velika, stara trgovina s špecerijo, manufakturo, železnino itd. Lepa enonadstropna hiša in precej sveta. Cena 50.000 K, takoj je treba plačati le 8—10.000 K.

4. V slov. kraju Koroške je velika gostilna s trgovino in kmetijo. — Pošta v hiši.

5. Tik Celja so 4 gostilne v ceni od 700—100.000 K.

6. V obmejnem kraju Koroške, gostilna s trgovino, 2 hiši, nad 6 oralov sveta. Cena 22.000 K.

7. Velika restavracija z dvema 1 nadstrop. hišama in lepim gospodarstvom ob Vrbskem jezeru. Slovečе letovišče. — Cena 65.000 K, plačati polovico.

8. Gostilna s trgovino in lepo kmetijo (35 oralov rodovitnega sveta) nekje na Koroškem ob Dravi. Cena samo 15.000 K.

9. Gostilna s pekarijo in kmetijo v Kanalski dolini na Koroškem. Cena 14.000 K, takoj plačati le 2.000 K.

10. Dvoje velikih posestev blizu Maribora. Pri enem je 200 ha starega smrekovega gozda.

Vsa potrebna pojasnila daje Ante Beg, potovalni učitelj v Ljubljani.

Tržaška mala kronika.

Bošnjak proti jetniškemu čuvaju. Ivan Mandić, star 31 let, mesar iz Bosne, stanujoč v ljudskem prenočišču ul. G. Gozzi je pred kratkim v goriškem zaporu odsedel kazen enega meseca, v katero je bil obsojen od tukajšnjega deželnega sodišča. Včeraj se je priglasil v pisarni tuk. preisk. sodišča in je zahteval neki znesek nazaj, ki mu je bil baje zaplenjen, ko so ga aretirali. Jetniški čuvaj Sila ga je opozoril, naj se obrne do pisarne kriminalnega zapora, kjer bi se moral denar nahajati. Mandić pa ni hotel kupirati in je začel psovati. Skočil je proti čuvaju in mu je opraskal roke. Preselil se je takoj zopet v luknjo.

Poskus samomora. Salvatore Caputti, star 45 let, stanujoč v Androni della Corte št. 2 si je včeraj popoludne hotel vzeti življenje s tem, da je pil octovo kislino. Pozvani zdravnik z rešilne postaje „Igea“ mu je nudil prvo pomoč in ga je dal potem prenesti v mestno bolnišnico.

Blagajna zopet prevrtana. Tatovi ostali z dolgim nosom. Gospod Ivan Godnig ima svojo jestvinčarsko štacuno na vogalu ulic S. Apollinare in Madonnina. Včeraj zjutraj se je isti podal s svojimi pomočniki v štacuno, ki je bila redno zaprta. Ko pa je vstopil v pisarno, oddeljeno od ostale štacune po steni s šipami, je zapazil velik nered. Nič ni bilo več na svojem mestu, mnogo knjig in papirjev je ležalo na tleh. Pogledal je takoj blagajno, in glej, prevrtana je bil s tihim svedrom! Sveder je moral imeti premerja 9 1/2 cm, torej je iste velikosti, kakor vsi svedri, ki so bili porabljeni pri zadnjih ulomih. Ali gospoda tatovi so ostali to pot z dolgim nosom; pač hudo razočaranje po tolikem trudu. V blagajni ni bilo niti vinarja, bila je popolnoma prazna!!

Da bi se potolažili saj s kako malenkostjo, so razočarani tatovi snedli lep kos ementalerja in kruha. Druzega se pošteno niso dotaknili. Policija se je podala na lice mesta. Zanimivo je, da je bil Godnig pred par dnevi opozorjen od nekoga, da se namerava okrasti njegovo blagajno. Zato ni nikoli več kaj pustil zvečer v blagajni. — Na noben način ni hotel povedati ime onega, ki ga je opozoril. — Tatovi so šli ven skozi vrata štacune, ki vodijo na ul. S. Apollinare. Odprli in zaprli so jih s ponarejenim ključem.

Ukradena italijanska bankovca. Ivan Bertoldin, natakar iz Benetk, je včeraj prenočil v prenočišču „Abbondanza“ v ulici Carducci. Ko je včeraj popoludne odšel iz hotela je pozabil v svoji sobi listnico, v kateri so bili trije italijanski bankovci po 50 lir in 1 bankovec za 100 lir. Kmalu potem se je vrnil, ali v listnici je manjkal en bankovec za 50 lir in bankovec za 100 lir. — Osumil je tatvine sobarico Kristino Gasperčič, ki je bila aretirana, a je na policiji odločno tajila, da bi bila ona ukradla omenjena bankovca, zato so jo tudi izpustili na svobodo.

Nasilna besnost jetniškega veterana. Ermenegild Folla, star 23 let, kotlar, ki je bil večkrat kaznovan in se nahaja pod posebnim nadzorstvom policije, se je predsinočnjem nahajal v gostilni „Alle Ghiaccierette“ v ul. Pesce. Tam se mu je približal krošnjar Andrej Bressan, ki mu je ponudil razne drobnarije na prodaj. Surovi Folla ga je pa kratkomalo vdaril s ključem po glavi, da se je revček moral zateči na „Igeo“. Interveniral je redar, ki je pozval Follo, naj mu sledi na inspektorat.

Ta pa se ni le zoperstavil, marveč je tudi prijel redarja za prsa in ga udaril s pestjo večkrat po glavi. Ko je prihitelo več redarjev, se je nasilnež zvalil na tla, kjer je brcal in udarjal na vse strani. Končno so ga premagali in odvedli v zapor. Pri njemu so našli znesek 30 K in ostro nabrušeno britev. Kakor se je pozneje dognalo, je Polla malo poprej vkradel nekemu kotlarju, ko je ta zaspal pri mizi v neki gostilni v ul. Media, listnico, v kateri se je nahajaljo 177 K.

Koledar in vreme. Danes: Mar. Dev. reš. jetn. — Jutri: 19. nedelja po Bink.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoludne + 16° Cels. — Vreme včeraj: oblačno, dež, burja.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. — Manji vetrovi. — Hladno. — Počasno boljšanje.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Kolo“. Danes zvečer točno ob 9. uri pevska vaja v ulici S. Francesco št. 2. Pridite polnoštevilno. Novi pevci se sprejemajo.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. Danes se otvori operna sezona z Massenet-ovo opero „Manon“. Glavne vloge igrajo g.e Ersilde Cervi-Caroli (Manon) in gg. Angelo Parola (chev. des Grieux), Luigi Montesanto (Lescaut), Vito Dammaco (grof Grieux), Armando Santolini (M. de Bretigny) in Luigi Treves (Guillot).

Opero vodi maestro Icilio Nini Bellucci Začetek točno ob 8. uri.

EDEN. Varijetetna predstava.

DAROVI.

— Moški podružnici CM je bil izročen znesek 7·14 K „za pravi birokratični naslov.“ Srčna hvala t

— Za stavbo sl. šole pri Sv. Jakobu plačal Protidrobtinar 15. in 16. tedenski prispevek 5 K.

Vesti iz Goriške.

V slovenske paralelke na goriški gimnaziji se je priglasilo okoli osemdeset učencev.

Iz Škrbine. V soboto, 17. t. m., so nam naznanjali topiči in krasen večer, da bode drugi dan v nedeljo, 18. t. m., nekaj posebnega v Škrbini.

Drugi dan se je vršila veselica natančno po vsporedu.

Ljudstvo je kar vrelo od vseh strani in bilo ga je ogromno število, brez nasprotnikov, ki so se pripravljali k Sv. Tilhu — na sir!! — Čemu ljubijo, ti naši nasprotniki, ravno ob dnevih kake slavnosti — sir? Pravijo, da so ga pojedli 15 kg. —

Zahvaljujemo se jim posebno za to, da so se odstranili iz občine ter napravili prostor drugemu, rodoljubnemu občinstvu.

Bralno društvo „Narodni Dom“ se zahvaljuje g. dr.u Pucu, predsedniku „Zveze narodnih društev“, za krasni govor; bratu dr.u Irgoliču, odposlancu G. Ž. na Pimorskem za krasni pozdrav; nadalje bratu Virgilu Toplikarju iz Črnič za lepi govor o pomenu „Sokolstva“ in njega zgodovini. Najiskreneja zahvala bratom iz Črnič, ki so javno nastopili ter pokazali svojo gibčnost občinstvu.

Najiskrenejo zahvalo izrekamo „Sokolu“ iz Dornberga in Zalošč, ki sta nas v tako obilnem številu posetila.

Zahvala zavednim Dornberžanom, ki so se tako rekoč korporativno vdeležili naše slavnosti zahvaljujemo se nadalje bratskemu društvu „Sivi grad“ iz Rihenberka, „Zori“ iz Kostanjevice in vsem drugim društvom, ki so nam na katerikoli način pripomogla pri slavnosti.

Zahvaljujemo se vsem, ki so preplačali vstopnino, izlasti pa g. Alojziju Luzniku iz Dornberga, ustanovitelju našega društva.

Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo 45 K, katere hrani gosp. Marica Fakin; za „Sokola“ znašajo preplačila skupno tudi toliko. Hvala vsem darovalcem!

Najiskeneja zahvala od strani društva domačinu, g. Rudolfu Pipanu, pravniku, ki je vse svoje moči napel, da se je vršila vsa slavnost v tako krasnem redu.

Zahvala tudi rojaku, g. Vinku Fakinu, pevovodju, vsem domačim pevkam in pevcem, igralcem in sploh vsem, ki so pripomogli. k vspehu.

x **Posvetovanje slov. trgovcev in obrtnikov.** Po inicijativi nekaterih slov. trgovcev se bo vršil v Gorici v nedeljo 25 t. m. med 10. in 12. uro dopoludne v dvorani hotela „Pri jelenu“ prijateljski sestanek slov. trgovcev in obrtnikov. Na tem sestanku se bodo pretresovala razna stanovska vprašanja, ki so postala v zadnjem času aktuvelna. Na sploh bi bilo za naše trgovce in obrtnike v veliko korist, če bi se večkrat sestajali na pogovore in posvetovanja, kakor to delajo Lahi že več let v društvu „laških trgovcev“. Prihodnjo nedeljo naj se določijo perijodični sestanki, h katerim bi imeli seveda vstop tudi drugi Slovenci, ki pojmijo važnost trgovskega stanu in se zanimajo za naš napredek na tem prevažnem polju vsakega naroda.

Kolesarsko društvo „Danica“ v Gorici vabi gg. člane, da se v nedeljo, dne 25. t. m. v obilnem številu udeleže veselice bratskega kolesarskega društva „Balkan“ v Trstu. Zbirališče in odhod opoludne z državno železnico. Odbor.

Blagoslovljenje mosta in ljudska veselica v Št. Mavru. V nedeljo, dne 18. t. m., smo imeli v Št. Mavru lepo in pomembno slavnost. Poročali smo že, da je g. Fonzari napravil železen most za pešce, ki druži našo občino s Solkanom. Kako nam je bil most potreben in kako hvaležni smo g. Fonzariju, se je pokazalo najlepše ta dan, ki nam ostane še dolgo v prijetnem spominu. Bil je lep, jasen dan, kakor bi se tudi nebo radovalo z nami. Most in veselični prostor sta bila olepšana z zelenjem in zastavami. Iz cerkve je prikorakal naš g. vikar, za njim pa množina ljudi. Sprevod se je pomikal proti mostu, ob pokanjem topičev in sviranjem godbe. Sivolasi duhovnik je stopil na most, blagoslovil ga in izročil božjemu varstvu. Prav v tem trenotku je prišel gospod grof Attems, za njim pa zastopniki solkanske občine. Ginljiv prizor, ko si Stmaverc in Solkanec podajata roko sredi mostu v srčen bratski pozdrav.

Krepkim možakom so stopale solze v oči, ko so videli vresničeno dolgoletno željo; solze veselja so jim zalesketale v očeh, ko je stal pred njimi zaželjeni most v vsej svoji lepoti.

Po dovršenem blagoslovu je spregovoril častitjevi in za St. Maver zelo zaslužni gospod vikar. Priporočal je, naj bi se delalo, da postane most javna last, kar bi z veseljem pozdravil tudi lastnik g. Fonzari, ako se ga primerno odškoduje. Visokorodni gospod dvorni svetnik grof Attems je s prijaznimi besedami pohvalil požrtvovalnost in podjetnost g. Fonzarija, ki se ni vstrašil velikih troškov, ampak je z vstrajnostjo srečno premagal vse ovire.

Na to je povabil g. Fonzari g. grofa in mnogo drugih uglednih oseb na banket, kjer se je razvnel prav prisrčen razgovor. Napivalo se je g. grofu Attemsu, potem g. Fonzariju in vsem onim, ki so kaj pripomogli k gradnji mostu.

Ob treh popoludne se je pričela veselica s streljanjem na leteče plošče in z dirko psov. O tem dobite iz vrst strokovnjakov gotovo natančnejša obvestila. Vesela mladina pa se je sukala pozno v noč ob zvokih vojaške godbe. Umetni ognji so čarobno razsvitljali plodno ravan in bregovite vinograde ter odsevali v valovih bistre Soče. — Res, krasno je bilo in težko smo se ločili iz Št. Mavra, bisera, naše prelepe goriške okolice.

Vesti iz Istre.

Iz koperske razstave. Prejeli smo: Doznal sem, da je neki koperski gospod, ko je čul dva čuvaja da gotorita v razstavi slovenski med seboj, jel kričati nad njima, ter jima med drugim rekel: Kaj govorita tukaj na tej zemlji slovensko, ali ne vesta, da smo v Italiji?!

Že sedaj ko smo vendar še pod Avstrijo nam bi hoteli zabraniti govoriti slovensko, kaj bi pa bilo še-le, ako bi prišli v resnici pod Italijo??? In potem se nam očita, ako se borimo z zobmi in nohti proti irredentističnim aspiracijam? Ko bi mi molčali o iredenti bi kopali sami sebi grob.

Izletnik.

Tudi v Kopru vlada mrtvilo. Prejeli smo: V včerajšnji „Edinosti“ ste objavili dopis, v katerem se nekdo pritožuje, da vlada v Dekanih popolno mrtvilo, v tem oziru tudi v Kopru ni nič bolje. Imeli smo tam glasbeno družbo „Zvezdo“ in dramatično društvo, a je srečno zastopalo vse. Krivo je menda to, da med našim razumništvom v Kopru ni nikake sloge. Vsakdo bi hotel le gospodovati in zapovedovati drugim in vsakdo bi hotel biti bolj učen, kakor so drugi.

Ljudska knjižnica v Kozini priredi jutri v nedeljo (25. t. m.) zabaven večer v prostorih g. Jakoba Klemenca (hotel „Kozina“) brez fiksiranega programa. Le toliko je gotovo, da se bo pelo, igralo, plesalo itd. itd., z dvema besedama: dobro imelo! Vabimo zatorej najuljudneje vse prijatelje ljudske knjižnice in ljudske izobrazbe — brez posebnih vabil.

Naši šolski zakoni. — (Dopis iz Istre).

Jaz se nočem lotiti šole same kakor „oče več šolskih otrok“, F. Plemič in I.-om, ampak nekaj drugega, kar je s tem v neposredni zvezi.

Znano je, da so naši zakoni nekako poloviČarski in med take spada tudi naš deželni šolski zakon.

Ta urejuje sicer plače učiteljstvu, stanovanja in stanarino, popolnoma pa izpušča voditeljski pavšal za posamične razrede, kateri je vendar v neposredni zvezi s šolo. — Občine, oziroma krajni šolski sveti so dolžni poleg potrebnih prostorov za šolo poskrbeti učiteljstvu primerna stanovanja; če teh ni, pa plačevati v zakonu določeno odškodnino za stanovanje oziroma stanarino. Enako pa morajo občine, oziroma krajni šolski sveti preskrbeti v šoli vse potrebno kakor n. pr. snaženje, kurjavo, črnilo, kredo in dr., kar se navadno dogaja pav-

Svoji k svojim! Odlikov. krojačnica Svoji k svojim!

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste štev. 12, I. nad. - TRST

(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

IZVRŠUJE VSAKOVRSTNE OBLEKE

najnovejše mode (od 50 K naprej)

in vsakov. uniforme. - Naročbe se izvršijo točno. - Delo solidno.

MODERNO POHIŠTVO

TRST

PETERJERAJ

ULICA SV. KATARINE ŠT. 13

VOGAL ULICE V BELLINI

CANTI JUGOSLAVI Iv. Kušarja !! se dobivajo v „Slovanski knjigarni in trgovini papirja“ JOSIP GORENJEC, Trst, ul. Valdirivo 40. Knjiga stane broš. K 3 lično v platno vezana K 4.

Sokolska obleka (srednja velikost) po: polnoma nova, se takoj proda. Naslov v Goriščevi knjigarni v Barkovljah. 2009

Vinski trgovci in krčmarji

Pozor!

Kadar kupujete vino, grozdje ali tropinsko žganje se priporočam, da se obrnite na-me. Obrnite se osebno ali pismeno. Imam pristna naravna vina, ki so bila na razstavi v Parizu odlikovana z zlato krono, zlato medaljo in križcem ter častno diplomo Na razpolago je več pohvalnih pisem v mojej pisarni. Vrhu tega dam onemu, ki bi bil v stanu dokazati, da vina v mojej kleti niso naravna in pristna 1000 kron. — **Zaloga vina v Poreču, ulica Grande št. 320 Istra).** — Se priporoča udani

Martin Srebot.

Jabolka ::

fine, namizne; 100 klgr od Kron 12·— do 24 — iz kolodvora Litija in po poštnem povzetju razpošilja ::: : **J. Razboršek** v Šmartnem pri Litiji (Kranjsko). - Ena korbica 5 kilogramov franco Kron 2·40.

OTTO LAUPRECHT

konces. zobni tehnik

nemški zobni zdravnik

je premestil svoj zobni ambulatorij

v via S. Nicolò 7 (Dreherj. hiša) Trst

Dvigalnik za vse klijento. Telefon 104.

Razstava : pohištva

VEDNO V ZALOGI: moderne in gosposke spalne sobe in jedilnice iz amer. orehovine, hrastovine in mahagonije; pisalne mize in obešalniki za obleke. Prodaja po konkurenčnih cenah. **Via Madonna del Mare št. 6**

REZBARSKA DELAVNICA.

Poskusite FIGOVO KAVO **„Salutin“** ki je najfinejši in najzdravejši kavni pridatek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah.

Podružnica „Croatiæ“

.... Osiguravajuća zadruga u Zagrebu ....

Trst, Corso št. 1

išče

vežbenika

veščega italijanskega, slovenskega in eventnelno hrvatskega jezika.

Ponudbe na poslovnico podružnice

Trst, Corso št. 1

do 30. septembra 1910.

„PRI STARI BRESKVI“ v ulici Belvedere štev. 17 se toči izvrstno pivo in vino.

Prodajalna jestvin in kolonijalnega blaga

Ulderico Basso

Trst, ulica Farneto 14

Blago vedno sveže

in cene zmerne.

Veliki kinematograf **BELVEDERE**

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Sobota 24., Nedelja 25. in Poned. 26. septembra 1910:

I) DOLINA PIAVA. krasno po naravi. 2) SINOVI EDVARDA IV. 3) SOVRAŽNIK PRAHU. zelo komično.

IZVEN PROGRAMA:

Srečanja Veličanstva Frana Josipa z cesarjem Viljemom na Dunaju.

Nova trgovina

z oljem, kisom in milom

z bogato izbero sveč vseh kakovosti

Pošilja se po pošti franko na dom. :::

--- **ulica Giulia št. 25.**

Za obilen obisk se priporoča *G. BIAGGINI.*

šalno, t. j., krajni šolski svet odkazuje gotovo svoto vodstvo ljudske šole primerno številu razredov, iz katere svote potem vodstvo preskrblja potrebno. Samo ob sebi umevno je, da gleda krajni šolski svet, da troši čim manje šolsko vodstvo pa, da bi dobilo čim več. Vsled tega nastaja včasih prava kupčija, neredkokrat pa prihaja tudi do konflikov med vodstvom in krajnim šolskim svetom.

Želeti bi bilo, da bi naša deželna zakonodaja uredila tudi to pereče vprašanje. Ker so Istrska učiteljska društva sodelovala na načrtu sedanjega šol. zakona, bi bilo priporočati, da tudi navedeno stvar vzamejo v roke, sestavijo načrt o takem zakonu, upoštevaje krajevne, podnebne in druge okolščine in po svojih zastopnikih preskrbe, da se ta načrt čim prej predloži dež. zboru.

Jaz mislim, da tak načrt bi ugajal ne le občinam, oziroma krajnim šolskim svetom, temveč tudi dež. šol. oblastvom, ker deželni šolski svet zahteva potom okrajnih šolskih svetov podatke o rečenem predmetu.

Nis Vodoran III.

Za veselico, ki se ima vršiti drugo nedeljo prih. meseca v Dekanih v prid prekoristni družbi sv. Cir. in Met., vlada še vse premajhno zanimanje. Do sedaj sta javili svojo udeležbo le društvi „Čitalnica“ iz Dekanov in „Svoboda“ od sv. Antona. — Društvi „Samo“ iz Bertokov in „Ilirija“ iz Pobegov sta sklenili vposlati le vstopnino. Tudi to je hvalevredno, a vendar moramo pribiti, da je ob takih prilikah pustiti vse osebnosti na stran in prihiteti na sodelovanje v čim večjem številu, ker nas ne kliče nikdo drugo, nego samo n a š a n e d o l ž n a d e c a v pomoč proti sovražniku, ki jo hoče ugrabiti, liki Turek kristijanske otroke!

Darove za srečolov so blagovolili do sedaj vposlati nastopni rodoljubi: Matko Piciga, posestnik v Dekanih, Jos. Piciga, župan v Dekanih, Jos. Valentič, nadučitelj pri sv. Antonu, Ivan Grižon, krčmar pri „Lovretu“ v Dekanih, Fran Grižon, posestnik v Dekanih, Ana Piciga, gospa županova, Lovro Prašnikar, kovaški mojster v Dekanih, Andrej Piciga, posestnik v Dekanih, Kat. Valentič, gospa poslančeva, Valerija Majer, učiteljica pri Sv. Antonu, Fran Kosmina, tajnik v Dekanih.

Vsem blagim darovateljem najprisrčnejša zahvala! Za nadaljne darove in zglasitve k sodelovanju se najtopleje priporoča

Veselični odsek.

Iz Kanfanara. Oziraje se na članek, nahajajoči se v Vašem cenjenem dnevniku z dne 14. avgusta t. l., štv. 224, stran 8, naslovljeni „Iz Kanfanara“, prosim, da sprejmete na podlagi § 19 tiskovnega zakona v prihodnji številki Vašega cenjenega lista naslednji

popravek:

Ni r e s, da je bilo moje obnašanje, predno sem prišla v Kanfanar, tako, da je vzbujalo pozornost in bilo vzrok mojega premeščanja.

Naravnost k r i v a je obdolžitev, da sem na katerikoli način škodovala hrvatski narodnosti, kateri sama pripadam, češ, da nagibam na italijansko stran.

Odločno o d v r a č a m trditev, da sem manjkala kakor učiteljica pri svoji dolžnosti in sem med poukom zapuščala šolske otroke.

Ni r e s, da je ob priliki plesa, ki je bil prirejen v „Hrvatskem hotelu“ dne 26. julija t. l., na katerem sem prisostvovala z očetom, godba igrala italijanske narodne himne in posebno ono „Lasse pur“ — in še manje, da sem gotovim pikantnostim pritrjevala s ploskanjem.

V svesti si, da sem vedno pošteno ravnala in izpolnjevala svojo dolžnost kot učiteljica in patrijotinja ter da je ves članek — kratko rečeno — podlo maščevanje kakega podlega človeka na račun ženske slabosti, da mi škoduje s krivičnim obrekovanjem posebno kot učiteljici.

Marija Mušković.

Zobčasta železnica iz Drage pri Lovranu na Učko. Ministrstvo za železnice je za leto dni (do 2. okt. 1911.) podaljšalo koncesijo podeljeno stavbeni družbi „Union“ na Dunaju, da izvede tehniška pripravljalna dela za gradbo zobčaste železnice iz Drage pri Lovranu na Učko.

Druge slovenske dežele

Strašna ženska. V Trbovljah je polila 68-letnega Andreja Obreza njegova 63-letna žena s petrolejem in potem zažgala. Obreza je dobil strašne opekline; prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. Njegova žena je izvršila zločin iz ljubosumnosti.

Razne vesti.

Kitajski poštni uradnik na Dunaju. Kitajska vlada namerava popolnoma modernizirati svojo pošto. V to svrho je odposlala v evropska mesta več uradnikov, katerih naloga je, da natančno prouče tukajšnje poštne naprave. En tak uradnik je prišel tudi na Dunaj, da si ogleda oddelke dunajskega poštnega ravnateljstva in večje poštne urade, da se pouči v poslovanju na glavnem poštnem uradu, v brzojavnih centralah itd. — Kitajska se bo torej vendar-le modernizirala.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanja pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj ins. oddelku.

Zavod za izdelovanje in barvanje kožuhovine ANTONIO ALBERTI Trst, ulica Ponziana 6 65. Telefon 23—56. Zaloga in bogata izbera vsakovrstnih kožuhovin. Prevzema naročbe in vsako popravljanje. Čisti in pere vsako vrst kožuhovine (1575

Lepa soba meblirana se odda pri mali slovenski družini. Via Rossetti 12, III, levo v bližini Acquedotta. 1579

Sobo meblirano, ne daleč od velikega kanala, išče gospodična pri bolji rodbini. Ponudbe pod „S. D.“ na Ins. odd. Edinosti. 1580

Pozor! Danes se odpre nova gostilna „Al l'Agneletto“ na trgu G. B. Vico št. 7 (ex Cinematografo S Giusto. Točila se bodo izborna domača, okoličanska črna in bela vina. Kuhinja je bogato založena z gorkimi in mrzlimi jedili vedno po zmernih cenah. 1581

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ
Dr. Viktor Bandel
Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads. po 9. do 1. in od 3. do 6.

TEODOR KORN
Trst, ul. Miramar štv. 65
Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.
SPREJEMAJO SE VSAKOVRSTNA DELA IN POPRAVE PO NIZKIH CENAH.
:: Delo dobro in zajamčeno. ::
Telef. 25-26. ☐ Poslovodja: Franjo Jenko.

Kdor hoče dober zajutrek
naj se oglasi pri
Antonu Ivančič-u, Trst
ulica della Stazione štev. 13
kjer dobi gnjat, salami, sir in razne slanine kakor tudi razna vrstna vina in vedno sveže
Dreherjevo pivo.

Svetloba stotih sveč
s stroškom 1½ stotinke na uro Brez tekočine, brez dima, brez vsake mrežice. — **Luč na benzin „TITUS“ je najbolji, najbolj perfektni** in najbolj ekonomični način razsvetljave. Cenik zastonj.
GASPARI & MICHELICH
ulica F. Venezian št. 16, Trst. TELEFON 24-19

Soba meblirana se odda v najem v ulici Commerciale št. 14, II. n. 1571

Cevljarske pomočnike išče se. Ulica Cecilia 12. — F. Cink. 1572

Sodi in sodčeki se prodajo pri Josipu Romano, vozniku v Kopru. 1552

Mihael Pahor
BAZOVICA.
Trgovina jestvin
moke, otrobov, mila, sveč, olja, kisa itd. Oljnate barve in barve z vodo za zidove itd.

Josip Črnigoj
priporoča slav. občinstvo svojo
pekarno in sladčičarno
Ulica Ferriera 37 vogal ul. Conti.

UGODNA PRILIKA.
V veliki fini botiljeriji in slaščičarni
vogal ul. Ghega
in trga vojašnice (blizu Nar. Doma in kavar. Fabris)
Bogat izbor najboljih vin in likerjev prvih tovarn naše države. — Izvrstne slaščice
Cene zmerne. - Postrežba tudi na dom.
Asti Spumante, Refošk, zagrebški Polinkovac in **Sokol.** Posebne vrste: **Ruse** po najzmernejših cenah.

RIHARD NOVAK & C.
Pekarna in slaščičarna s prodajo moke
TRST — ULICA FARNETO ŠT. 13
Postrežba: točna.
CENE ZMERNE.

GOSTILNA
„Al Cigno“
Trst, ulica Giorgio Vasari 12
(na vogalu ulice Giuseppe Parini)
toči najbolji **kraški teran, belo vipavsko** in **črno istrsko vino.** — Vedno sveže **Budjevško pivo.** — **DOMAČA KUHINJA.** — Cene zmerne. Postrežba točna. — Za obilen obisk se priporoča
Anton Bolé.

Velika klobučarna
G. Doplicher
Klobuki iz klobučevine prvih tovarn.
Specijaliteta: trdi angleški klobuki.
Emporij kap za potovanje in za šport.
TRST Corso št. 34.

AGRO-MERKUR
Trst, ul. Stadion št. 4
Centrala v Ljubljani — dobavlja — Centrala v Ljubljani
kolonijalno in špecerijsko blago
umetna gnojila (tomasovo žlindro), superfosfat, kalijevo sol, kajnit, solitar itd. itd.
Kupuje in prodaja deželne pridelke
vina, semena, sir, maslo, kuhano in sirovo, olja itd.
Obračajte se na nas! Zahtevajte naša pravila!

Javni ples se vrši v Skopem dne 2. oktobra pri katerem bo svirala godba iz sv. Ivana. 1578

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov
Izdiranje zobov brez vsake bolečine
Dr. J. Čermák zobozdravnik | **V. Tuscher** koncesij. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. n.

Velik izbor
Izdelanega perila, ovratnikov, zapestnic srajc, nogavic in rokavic. — Žepne rute tucat od Kron 1 dalje. — Rokavice iz kože od K 2·30 dalje. Dežniki od Kron 2·50 dalje — Vse to se dobiva v NOVI PRODAJALNICI
ENRICO ZERQUENICH
Trst, Passo S. Giovanni 2 (Nasproti Novim obokom)

ODLIKOVANA
tržaška prodajaln. obuval
ULICA GIOSUÈ CARDUCCI ŠT. 21
Razun različnih izberov najfinejših moških in ženskih obuval **po najnižjih cenah** se prodajajo tudi po izrednih cenah:
Usnje Boxcalf s trakovi . . . . po K 10·—
Usnje Boxcalf z elastiko . . . . po K 10·—
Usnje Boxcalf oblika Derby . . po K 10·50
Usnje Boxcalf z zaponami Triumph po K 10·50
Enaki za dečke 1 K manj. - Vsakov. blago I. vrste
Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

Zaloga ovsa
klaje, detelje in korobačev
po zmernih cenah
Trst, ulica Belvedere štev. 19 in ulica del Bosco štev. 14.

Ivan Godina
stavbni klepar
TRST - ulica Scussa štev. 3 - TRST
Izvršuje vsakovrstna v to stroko spadajoča dela :: kakor n. pr. s svbna, pomorska in obrtna. ::
Poprave iz bandona cinka, medena, bakra itd.
se izvršujejo točno in solidno.
KOPELJI IN SESALKE PO NAROČILU. - Prodaja kuhinjskih in kmetijskih potrebščin i. t. d.
vse to po najnižjih cenah.

Giacomo Monaro
urar in dragotinar v Trstu, ulica della Guardia 22
VELIKA IZBERA SREBRNIH IN ZLATIH PREDMETOV. — POPRAVE IN NAROČILA SE IZVRŠUJEJO PO NAJZMERNEJIH CENAH.
Kupuje se zlato in srebro.

Zaloga tu- in inozem. vin, špirita likerjev in razprodaja na debelo in drobno
JAKOB PERHAUC
Trst, Via delle Acque št. 8, Trst
(Nasproti Caffè Centrale)
Velik izbor francoskega šampanjca, penečih dezertnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, slivovec in brinjevec. Izdelki I vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši Razpošilja se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franko.
Razprodaja od pol litra naprej.

Umetni : fotografični ateljè
pri sv. Jakobu - TRST. pri sv. Jakobu - TRST.
ulica Rivo štev. 42 (pritličje)
Izvršuje vsako fotografično delo, kakor tudi razglede, pesnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrstne spomenike itd. itd. itd.
Posebnost: Povečanje vsakatere fotografije.
Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventuelno tudi zunaj mesta.